Η ΖΩΗ ΜΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΟΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΙΣΤ'

ΙΣ τὸ μέρος αὐτὸ τῶν «Ἀπομνημονευμάτων» της, ἡ περίφημη Γαλλὶς καλλιτέχνις Σάρα Μπερνάρ, διηγεῖται τὶς ἐξετάσεις της στὸ «Κονσερβατουὰρ» καὶ περιγράφει τὴν ἐμφάνισί της πρὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, μπρὸς στὴν ὁποία ἐντελῶς ἀπροσδόκητα, ἄρχισε ν' ἀπαγγέλη ἕνα μῦθο τοῦ Λαφονταίν.

Ἕνα μουρμούρισμα ἀκούστηκε ἀμέσως —συνεχίζει ἡ ἔνδοξος ἠθοποιὸς— κεὶ ξεχώρισα τὴ φωνὴ κάποιου μέλους τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ ἔλεγε :

— Δὲν εἴμαστε ἐδῶ στὸ σχολεῖο, Μύθους μονάχα στὸ σχολεῖο ἀπαγγέλλουν.

Ἦταν ὁ Μπωβαλλέ, ὁ διάσημος τότε τραγωδὸς τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας». Ἐγὼ σταμάτησα ἀμέσως κι' ἡ καρδιά μου ἄρχισε νὰ χτυπᾶ δυνατά.

— Ἐξακολούθησε, παιδί μου, εἶπε τότε ἕνας ἄνδρας μὲ ἀσημένια μαλλιά, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν ἠθοποιὸ Προβό.

— Ναί, εἶπε κι' ἡ μόνη γυναῖκα τῆς συγκεντρώσεως, ἡ ἠθοποιὸς Αὐγουστίνα Μτροάν. Ἕνας μῦθος εἶνε πάντα πιὸ σύντομος ἀπὸ ἕνα ὁλόκληρο ρόλο.

Τότε ἐγὼ ξανάρχισα τὴν ἀπαγγελία τοῦ μύθου μου.

— Πιὸ δυνατά, παιδί μου, πιὸ δυνατά ! μοῦ φώναξε μὲ καλωσύνη ἕνας ἡλικιωμένος κύριος μὲ ἄσπρα μαλλιά.

Σταμάτησα πάλι μπερδεμένη, ξετρελλαμένη, ἐκνευρισμένη, ἕτοιμη νὰ ξεσπάσω σὲ φωνὲς καὶ οὐρλιάσματα.

Ὁ κύριος μὲ τ' ἄσπρα μαλλιὰ ἀντελήφθη τότε τὴν κατάστασί μου καὶ μοῦ εἶπε :

— Μὴ φοβᾶσαι, παιδί μου, δὲν εἴμαστε δράκοι...

Ἡ φράσις του αὐτὴ ἔκανε ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ γελάσουν. Μὰ ἐγὼ τοὺς εὕρισκα ὅλους κακοὺς γιὰ νὰ γελοῦν μπροστὰ σ' ἕνα φτωχὸ πλᾶσμα ποὺ εἶχε παραδοθεῖ στὸ ἔλεός τους καὶ ποὺ ἔτρεμε σύγκορμο ἀπ' τὴν ταραχή του.

Ἔννοιωθα κάποια περιφρόνησι γι' αὐτὸ τὸ ἀδυσώπητο δικαστήριο.

Σκέφτηκα πολλὲς φορὲς ἀπὸ τότε τὴ δοκιμασία μου αὐτὴ καὶ κατέληξα στὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ πιὸ καλοί, οἱ πιὸ ἔξυπνοι, οἱ πιὸ ποιητικοὶ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου γίνονται κακοί, ἀνόητοι καὶ σκληροί, ἅμα βρίσκονται συγκεντρωμένοι μαζύ.

....

Ἀφοῦ ἀνέκτησα κάπως τὴ θέλησί μου, ἄρχισα πάλι ν' ἀπαγγέλω τὸ μύθο μου, προσπαθῶντας νὰ μὴ συγκινοῦμαι καθόλου ἀπὸ ὅ,τι συνέβαινε γύρω μου.

Ἡ φωνή μου πνιγόταν ἀπὸ τὴν ταραχή μου καὶ ἡ ἐπιθυμία μου ν' ἀκουστῆ, τὴν ἔκανε τραγουδιστή.

Ἀπόλυτη σιωπὴ ἁπλωνόταν τώρα γύρω μου.

Πρὶν τελειώσω τὸ μῦθο μου, ἕνα κουδουνάκι χτύπησε. Ἦταν σημεῖο, ὅτι ἔπρεπε νὰ σταματήσω. Στάθηκα πράγματι, ὑποκλίθηκα πάλι πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ κατέβηκα τὰ σκαλοπάτια τῆς ἐξέδρας, σιντριμμένη ἀπὸ τὴν ἐξάντλησί μου.

Καθὼς περνοῦσα μπρὸς ἀπ' τὸ τραπέζι τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρός της κ. Ὠμπὲρ μὲ σταμάτησε καὶ μοῦ εἶπε :

— Τὰ εἶπες, κόρη μου, πολὺ ὡραῖα. Νὰ οἱ κ. κ. Προβὸ καὶ Μπωβαλλὲ ποὺ θέλουν ὁ καθένας νὰ σὲ πάρη στὴν τάξι του.

Ὀπισθοχώρησα λίγο, βλέποντας τὸν κ. Μπωβαλλέ, γιατὶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μοῦ εἶχε κάνει ἀντιπαθητικὴ ἐντύπωσι.

— Ἔ, λοιπόν, μὲ ρώτησε ὁ κ. Ὠμπέρ, ποιὸν ἀπ' τοὺς δυὸ προτιμᾶς γιὰ καθηγητή σου ;

Χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσω τότε, τοῦ ἔδειξα μὲ τὸ δάχτυλό μου τὸν Προβό.

— Περίφημα, εἶπε. Παρηγορήσου ὅσο μπορεῖς, φτωχέ μου Μπωβαλλέ, γιατὶ χάνεις μιὰ μαθήτρια μὲ πραγματικὸ ταλέντο.

Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Προβό, ἐπρόσθεσε :

— Σοῦ ἐμπιστεύομαι αὐτὸ τὸ κορίτσι, ἀγαπητέ μου Προβό.

Τότε τρελλὴ πειὰ ἀπ' τὴ χαρά μου, φώναξα :

— Ὥστε πέτυχα ; Ἔγινα δεκτή ;

— Ναί, πέτυχες, παιδί μου, μοῦ ἀπάντησε ὁ Ὠμπὲρ χαϊδεύοντάς με.

Καὶ μὴ ξεχνῶντας πὼς ἦταν μεγάλος μουσικός, ἐπρόσθεσε :

— Λυπᾶμαι μόνο ποὺ μιὰ τόσο ὡραία φωνή, σὰν τὴ δική σου, δὲν ἀφιερώνεται στὴ μουσική.

Μὰ ἐγὼ δὲν τὸν ἄκουγα πειά. Τὰ εἶχα χάσει ἀπὸ τὴν εὐτυχία μου. Χωρὶς μάλιστα νὰ εὐχαριστήσω κανένα, ἔτρεξα ἔξω, φωνάζοντας στὴν κ. Γκεράρ καὶ στὴ δεσποινίδα Μπραμπέντερ :

— Πέτυχα ! Πέτυχα !...

Αὐτὲς ἄρχισαν νὰ μοῦ σφίγγλουν τὰ χέρια καὶ νὰ μοῦ ἀπευθύνουν διάφορες ἐρωτήσεις, μὰ ἐγὼ τοὺς ἀπαντοῦσα στερεότυπα :

— Ναί... Ναί... Πέτυχα...

Ὅλοι τότε μέσα στὴν αἴθουσα τῆς ἀναμονῆς μὲ περιστοίχισαν καὶ μὲ ρωτοῦσαν :

— Πῶς τὸ ξέρετε, ὅτι πετύχατε... Δὲν τὸ μαθαίνει κανεὶς αὐτὸ ἀπὸ πρίν...

— Ναί, ναί, ἐγὼ τὸ ξέρω... Μοῦ τὸ εἶπε ὁ κ. Ὠμπέρ. Ὁ κ. Προβὸ μὲ πῆρε στὴν τάξι του. Μὲ ἤθελε κι' ὁ κ. Μπωβαλλέ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸν ἤθελα. Ἔχει τόσο χοντρὴ φωνή...

Τότε μιὰ χαριτωμένη κοπέλλα μὲ πλησίασε καὶ μὲ ρώτησε μὲ γλυκύτητα :

— Καὶ τί ἀπαγγείλατε, δεσποινίς ;

— Ἀπήγγειλα τὸ μῦθο τῶν «Δυὸ Περιστεριῶν».

Ὅλοι ξαφνιάστηκαν, ἀκούγοντάς το αὐτό, μὰ ἐγὼ ἤμουν εὐτυχισμένη, γιατὶ εἶχα γίνει ἀντικείμενο γενικῆς ἐκπλήξεως.

Φόρεσα τὸ καπέλλο μου, συμμάζεψα τὸ εὐκολόσχιστο μεταξωτὸ φόρεμά μου καὶ παρέσυρα τὶς δυὸ συντρόφισσές μου πρὸς τὴν ἔξοδο, χοροπηδῶντας καὶ στριφογυρίζοντας σὰν τρελλή. Ὅταν βρεθήκαμε ἔξω, θέλησαν νὰ μὲ πᾶνε σ' ἕνα ζαχαροπλαστεῖο γιὰ νὰ μοῦ προσφέρουν γλυκίσματα, μὰ ἐγὼ ἀρνήθηκα κι' ἀνεβήκαμε στ' ἁμάξι μας, ποὺ μᾶς περίμενε καὶ ποὺ ξεκίνησε ἀμέσως ὁλοταχῶς.

Μὰ ἡ μεγάλη του ταχύτης δὲν μὲ ἱκανοποιοῦσε καθόλου. Θὰ ἤθελα, ἂν μποροῦσα, νὰ τὸ σπρώξω καὶ νὰ τὸ κάνω νὰ τρέχη σὰν ἀστραπή.

Στὸ δρόμο σ' ὅλες τὶς ἐπιγραφὲς τῶν καταστημάτων διάβαζα τὶς λέξεις : «Ἐπέτυχα ! Ἐπέτυχα !».

Ὅταν τὸ ἁμάξι σταματοῦσε μπροστὰ σὲ κανένα ἐμπόδιο, μοῦ φαινόταν πὼς οἱ ἄνθρωποι μὲ κυττοῦσαν κατάπληκτοι καὶ γεμάτοι θαυμασμό, καὶ κουνοῦσα τὸ κεφάλι μου σὰν νὰ τοὺς ἀπαντοῦσα : «Ναί ! Ναί ! Εἶν' ἀλήθεια ! Πέτυχα ! Πέτυχα !...».

Δὲν σκεφτόμουν πειὰ καθόλου τὸ μοναστῆρι, ποὺ ἦταν ἄλλοτε τ' ὄνειρό μου. Δὲν ἔννοιωθα τίποτε ἄλλο, παρὰ ἕνα αἴσθημα βαθειᾶς ὑπερηφανείας, γιατὶ εἶχα πετύχει στὴν πρώτη δοκιμασία τῆς ζωῆς μου. Δοκιμασία, ἡ ὁποία ἐξηρτᾶτο μονάχα ἀπὸ μένα.

Μοῦ φαινόταν, ὅτι ὁ ἁμαξᾶς δὲν θὰ ἔφτανε ποτὲ στὸν ἀριθμὸ 265 τῆς ὁδοῦ Ἁγίου Ὀνωρίου, ὅπου κατοικούσαμε. Γι' αὐτὸ ἔβγαζα ἀδιάκοπα τὸ κεφάλι μου ἀπ' τὸ παράθυράκι καὶ τοῦ φώναζα :

— Πιὸ γρήγορα ! Πιὸ γρήγορα, σὲ παρακαλῶ, ἁμαξᾶ !

Τέλος φτάσαμε μπρὸς στὸ σπίτι. Πρὶν ἀκόμα τὸ ἁμάξι σταματήσει γιὰ καλά, πήδηξα κάτω γιὰ ν' ἀνέβω ἐπάνω καὶ ν' ἀναγγείλω στὴ μαμὰ τὸν θρίαμβό μου. Μὰ στάθηκα μπροστὰ στὴν κόρη τοῦ θυρωροῦ, στὴν ὁποία ποτὲ ὥς τότε δὲν εἶχα μιλήσει.

— Δεσποινίς Σάρα, μὲ ρώτησε, εἶσθε ἱκανοποιημένη.

— Ναί, ναί, τῆς ἀπάντησα. Πέτυχα ! Πέτυχα !...

Ἑτοιμαζόμουν νὰ τὴν ἀφήσω γιὰ νὰ τρέξω ἐπάνω, ὅταν ἔξαφνα ἔμεινα καρφωμένη στὴ θέσι μου, κυριευμένη ἀπὸ μιὰ ἀπερίγραπτη ὀργὴ καὶ λύπη. Εἶχα δεῖ τὴν κ. Γκεράρ νὰ φωνάζη στὴ μαμά, ἡ ὁποία ἦταν σκυμμένη σ' ἕνα παράθυρο :

— Ναί ! Ναί ! Πέτυχε !...

Ἔξω φρενῶν, ἔσφιξα τὴ γροθιά μου καὶ τὴ διεύθυνα πρὸς τὸ μέρος της, γιατὶ σκόπευα νὰ πῶ στὴ μαμὰ πὼς εἶχα ἀποτύχει καὶ νὰ τῆς ἀποκαλύψω κατόπιν ὅλη τὴν ἀλήθεια. Μόλις θὰ παρουσιαζόμουν μπροστά της, θὰ ἔκανα τὴν περίλυπη, ἔτσι ποὺ νὰ νομίση πὼς εἶχ' ἀποτύχει καὶ νὰ μοῦ πῆ :

« — Αὐτὸ δὲν μοῦ κάνει ἐντύπωσι. Εἶσαι τόσο ἠλιθία ! ».

Τότε κι' ἐγὼ θὰ πετοῦσα στὸ λαιμό της, φωνάζοντας :

— Πέτυχα !.... Πέτυχα !....

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΙ

Ὁ Γερμανὸς συνθέτης Γκλούκ
(Πορτραῖτο τοῦ Οὐντόν).